

II. ODDĚLENÍ.

Staré rodiny v Čechách.

Albrecht *Adlaf*, štít s šachovnicí (1465, arch. býv. dvorský).

z Adlaru Valkaunové a Osovští, viz I. oddělení č. 5. *M.*, tab. 122.

z Adršpachu erbu ostrví, viz I, 2.

z Adršpachu: Tamchyn, 1398 (lib. erect. XII, f. 195), štít s šachovnicí. Na pečetidle Bohunkově (někdy majetek Dr. Ed. Čermáka) jest týž štít a za klenot jsou dva kruhy. U Pavla (1504, arch. Kutnohorský) jest štít s šachovnicí. (Obr. pečeti H. V, tab. I, č. 7.)

z Aichu (Hans von der Aich, 1434, arch. Drážďanský) má na štítě štiku. Podobný erb mají i jiné rodiny na Loketsku, jako Plikové, Rausengrynerové, Prysárové, Vinklerové, Hysrlové z Chodů a Zumrové z Herstošic.

z Alamsdorfu, rodina z Míšně pocházející, jež ve 14. století v okolí Chomutova seděla. Erb: Dva chrti proti sobě na zadních nohách stojící, majíce na hrdlech obojky s kroužky. 1324, Dětrich (arch. Drážďanský) 1356 Hanuš a Huk (arch. Drážďan.), 1359 Jindřich (Arch. gub.), 1416 Dětrich (Arch. Drážďan). Jiného erbu je Dětrich Alemsdorf (viz Brüxer Stadtbuch č. 216.)

z Alběnic (vsi u Otic), viz I, 24.

z Albenreutu, rytíři řečení *Lamingárové* (z Chebska): na červeném štítě stříbrné znamení (později na třech stříbrných kopcích postavené) jako hrábě, které má na obou stranách zuby, vlastně kříž, který se na cestě otáčí od pěšího, ale který vůz nepropustí (angl. turnpike turnstile), též znamení, jako klénot, přikryvadla červ. a bílá. (Jakubička.) Vyskytuje se již 1390—1393 u Františka a Lipolta (říš. arch. Mnichov). Totéž znamení u i ryt. z Hertemberka. Nazveme jej *rohatinou*. Obr. *M.*, tab. 136 a *H.* IX tab.

z Alberovic (vsi u Dol. Kralovic): Zříš l. 1354 má na pečeti helmici a na ní 2 rohy. (Arch. Vyšehradský.)

z Alberovic, Maršík a Pešík (1415) měli na štítě prkno jako čtverec, jehož rohy jsou posázeny kytami (jako vl. z Podvek). Zřejmě je to na pečeti Pešíkově, jež vlastně patřila Mikuláši.

Alder, viz z Lošan,

Purkart *z Altenburka*, měšťan Pražský (1414, arch. bibl. Praž.) má na erbě tři znamení jako písmena *Z* postrčená.

Otík z *Armsstorfu* (1506) má znamení nepřiliš zřetelné, jako nějaké lupení (Kutná hora).

Oldřich *Baban* (?) má modrý štít a na něm pruh pokosem stříbrný se 3 kříži (1415, Richenthal).

z *Babčic*, viz I, 32.

z *Báně* Jiří Kromešinský (l. 1530) má v erbu kolovrat. (Arch. Třebonský.)

z *Barchova*, Dašičtí a Vyšehněvští, viz I, 34.

z *Baršova* erbu střely, viz I, 10.

z *Baršova* neb Baršov erbu oděnce, viz I, 33.

z *Barnšteina*, rodina, jež se v 15. stol. z Míšeň přistěhovala. Erb zlatý medvěd na zadních nohách stojící na modrém štítě, klénot týž medvěd, ale jen po kýty. (Paprocký o st. ryt. 171 a součást erbu hrabat Chotků). Téhož erbu byli 1465 Jan Špán mladší z B. (arch. kapit.) a 1494 Mikuláš Charvát (arch. Kutnohorský) jako i potom všichni Charvátové až do vymření. (Obr. M. tab. 95.)

Odchylný jest erb Lidmily z Baršteina (ve vývodu Petra Cíle ze Svojsic), totiž štít křížem rozdělený, 1. a 4. pole tři listy dubové zlaté barvy na stoncích do 3 koutů obrácené (do čtvrtého koutu stonek) v modrém, v 2. a 3. poli medvěd vzhůru stojící v bílém, nad korun. helmicí křídlo o 15 pérech šedivé barvy a stonek s listy dubovými, přikryvadla modrá a bílá. (Obraz H. VIII, tab.)

z *Bartoušova* Jan, odjinud z z Jičíněvsi (1403), z rodu vladyk z Labouně, štít polovičný a pravé pole zase pošikem rozdělené a jako klénot kotouč s šachovnicí (Arch. Drážďan).

z *Bašnic* Jan řeč. Kule (1385) měl na štítě hlavu kozlí (Lib. erect. XIII, f. 7.)

z *Baště* Jan sed. v Chrabřích (1455) měl štít na přič polovičný a za klénot rohy s nějakými výběžky (snad jelení rohy — arch. Svatom.).

z *Bavorova* Martin obdržel l. 1429 erbovní list a erb zlatou korunu na modrém štítě. (Viz I. díl, kap. 16.)

z *Bečic*, viz I, 35.

z *Bečvář* Matěji (1450, arch. Třebonský) připisuje Kolář erb pp. Říčanských.

z *Bedřče* Oldřich (1373, arch. kapit.) pečtil helmou, jejímž klénotem byly dva železné klobouky, vrchy k sobě obrácené.

z *Bedřče* Aleš Radvan (1488, arch. Třeb.), měl štít ve štítě, t. j. štít se širokou obrubou jiné barvy a za klénot rohy.

z *Běhařova* Bohuslav (1473—1484) měl na štítě tři koly neb svislé pruhy, nad helmou křídlo tak zbarvené, jako štít.

z *Běchar* Jan Halama (1524, v Kopidlně) má polovičný štít, v pravé polovici tuším orlici (viděti jen křídlo), v levé dva pruhy pošikem. (Obraz viz H. X, tab.)

z *Bechlína* Janek, Vaněk a Budivoj (l. 1430), měli štít a u spodu tři zuby, jako měli Vchynští a Rostové v Praze. V Slavětínském kostele jest takový štít a zuby jsou červené.

z *Bechyně* erbu střely zavínuté, viz I, 6.

z *Bělče*, Martin (1542, v Dobrušce), má štít na kříž dělený, v 1. a 4. dva kluky (paličky), v 2. a 3. železný klobouk.

z *Bělče* u Prachatic rodu Malovcův I, 35.

z *Bělče* Jan Kalus (1443) a Bohuslav a Jaroslav, bratří (1488), mají štít zhora polovičný, klénot křídlo (z krajiny západně od Prahy).

z *Bělče* se l. 1371 psal Vítek ze Šelmberka a pečetil sviní hlavou,

z *Bělčic* (u Blatné) Oldřich Jahodka pečetil l. 1345 štítem polovičným, v jehož levé polovici byly dva pruhy pokosem (arch. Drážďan.). ale l. 1349 měl na štítě dva husí krky proti sobě (arch. kapit.).

z *Bělé* (sev. od Plzně) I, 24.

z *Bělé* (v hrabství Kladském) Jan (1353), kroužek a z něho tři kladiva vycházející.

z *Bělé* Rohovlad (1382, Vyšehrad), má na štítě znamení na způsob klíčky, ale jsou to rohy stočené, jako mají Bukůvkové z Bukůvky. Mikuláš a Jiřík bratří (1555(a Mikuláš (1572) Rohovládové nosí rohy dvakrát stočené. Bělá ta u Pardubic.

z *Bělé* (u Chýnova) Pešík (1441) měl na štítě okrouhlý štít lícem k pozorovateli obrácený, totiž uprostřed pupek a okolo tenký kruh. Ale týž Pešík již l. 1433 a zase 1414 má štít vojenský okrouhlý, z něhož nahoru zub vyniká. Mikuláš Pešík z Bělé dal si l. 1474 vyrýti pečeť, na níž jest štít okrouhlý se zubem k pravé straně obráceným, v profilu položený na štítě a totéž znamení i nad helmam. Téhož erbu vladky z Údimě. Viz I, 60.

z *Bělušic* (Žatec) erbu orlice, I, 5.

z *Benešova* erbu zavínuté střely, I, 6.

Mikuláš Benešovský (1360), má štít zhora polovičný, přes něj jde na příč široký pruh a v něm jsou dva měsíce. Týž erb měl Jan biskup Litomyšlský (1400, 1413). Barvy štítu byly bílá a černá a pruh byl modrý. Tak vyobrazeno v Richenthalově kronice, kde jest také vyobrazěn zlatý kříž v černém, erb biskupství Litomyšlského. Ty oba erby ve čtyřech polích měl týž biskup na své korouhvi.

Mikuláš *Benešovský* (1335) měl na štítě lví nohu.

z *Benešovy hory* erbu kohouta, I, 34.

z *Bergova* páni přistěhovali se do Čech z Říše na počátku 14. století. Kunrat z Grunenberka dává pánům „von Bergo“ na červeném štítě stříbrnou rybu okřídlenou, přikryvadla týchž barev a za klénot touž rybu hlavou dolů, kdežto na štítě jest hlavou do pravého rohu. V rukopise Roudnickém (E. I. I, 3.) je táž ryba červené barvy na modrém, ale bez podpisu jména. Ota z B. a z Lohdeburka ve dvojích pečetích (1322, 1337, v Drážďanech a Kralovci) má rybu vztýčenou s hlavou k pravé

poohnutou, u Oty I. 1383 (ve Vídni) jde hlava k pravému koutu. Ota z B. (1390—1400) vzal si na štít pruh pokosem položený a rybu ležatou s křídly pozdviženými na helmici. (Obr. erbu H. X, tab. pečeti IX, 36.)

z *Beřkovic* Styr (1367, Arch. Praž.) má dvě sekery křížem přeložené. Viz I, 37.

z *Beřkovic* Ješek (1367) má nad helmou jelena běžícího. Téhož erbu zemané z Čechelic, Hoholic, Bohnic, Liběchova a Ovence.

z *Bernartic* erbu růže I, 1.

z *Bernartic* erbu tří poloprůhů, I, 25. (Ty obě z okolí Bechyně.)

z *Bernartic* Jan Malohrádecký (1450, arch. Třebon) jeden z bojovníků Tábořských má na štítě beránka Božího.

z *Bernartic* (Pernartic na Plzensku), erbu kohouta, I, 34.

z *Bernwaldu* Mikuláš, rychtář nového města Pražského, má medvěda stojícího (1402, bibl. Praž.)

z *Běrunic* Řehoř a na Strkově (1603), má štít na přič polovičný, v hořejší části půl medvěda, v dolejší tři klíny, nad helmou půl medvěda (Gen. sbírka v Zem. arch.)

Hertvík z *Běsti* (1468, z Býště?), nad helmou jelení rohy (Pardubské museum).

z *Běstvinu* Jan Sudlice (1440, arch. Hradec.) má myslivecký roh neb trubku bez šůry.

z *Běstvinu* Hertvík a Arnošt (1450, Třeb.), pruh pokosem, nad helmou rohy, jako vladyky z Ostružna a Rušínova.

z *Běšic* viz z Loun.

z *Běšic Běšičtí*: Zdeněk z Běšic (1496, Třeb. arch.) má pruh pošíkem a nad helmou rohy s korouhvičkami. Tak i na náhrobku Víta Běšického z Běšic a na Bělé († 1571), ale na náhrobku Jiříka „z Byssicz“ († 1591) je týž pruh na přič položen. (V kostele Lhotickém u Želiva.)

Běštinové z *Běšin* mívali štít polovičný, v pravo zlatý a v něm černou medvědí nohu, v levo černý a v něm bílý roh, přikryvadla zlatá a černá, nad helmou nohu (v levo) a roh týmž způsobem. Tak 1768, 11. března Janovi Filipovi B. z B. potvrzen a vymalován na tabuli Orlické, též v rozmanitých sbírkách, avšak v památníku Višerovském v Písku jsou přikryvadla černá bílá a černá žlutá. Jeník Mních (1382) a Milota (1395) měli též znamení nad helmou. (Arch. Třebon.) Jestliže se u Jiřinka z Běšin (1429, acta Žitav.) erb ten popisuje jako rohy spojené (duo cornua conjuncta) je to patrná chyba. U Jana (1473) a Jindřicha (1498 atd.) objevuje se erb z počátku popsany. Stejného erbu byly vladyky ze Sedlce a Veselí. (Obr. M., tab. 1, H. IV, tab.)

Běškovci z *Běškovic* měli na štítě jednorozce vzhůru vyskakujícího. Balbin (Aula) popisuje jej jako zlatého na černém. V Slavětínském kostele je zlatý na modrém (ovšem není jisto, je-li to Běškovcův). V Jak. sbírce jest bílý na modrém, přikryvadla týchž barev, nad helmou dvě křídla černá, a mezi nimi půl muže v modrém oděvu, držícího nad hlavou

čekan (buzikán). Nákres shoduje se s pečetí, kterou našel Kolář ve Vidni, a popisuje: jednorožec vyskakující s hlavou v hoř. koutě, nad helmem mezi rozloženými křídly panák pod pás, má levou ruku k boku podepřenou a pravou vyzdviženou. Jednorožce měli kromě vladyk z Neumětel a Valdeka a vl. z Kamýka 1344 Ješek, 1361—1374 Jan, 1361 Smil a Jan, 1414 Jan nejstarší, 1414—1432 Albrecht, 1429—1432 Mikšík, 1440 až 1444 Albrecht, 1442—1477 Smil a 1515—1520 Bohuslav. A poněvadž klášter pod Mělníkem týž erb měl, lze za to míti, že předkem Běškovců byl Smil z *Cítova* (1268. Reg. II, 238), zakladatel jeho. Obraz pečetí viz H. VIII. tab.)

z Bezdědic Janek (1418, arch. Hradec.) měl štít polovičný a v pravém poli šachovnici, nad helmem křídlo s šachovnicí. U Jana (1420, 1437 na Kokoříně) byla šachovnice v levém poli.

z Bezdědic erbu psí hlavy osedlí byli v Kouřimě. Drahně listů jejich v museu kr. Č.

Bezdědičtí z Bezdědic mívali na štítě měsíc a nad ním hvězdu též Volanic). Viz Paproc. o st. ryt. 264.

Barvy byly zlaté na modrém, přikryvadla týchž barev, nad helmou zelená kyta (paví?) s měsícem a hvězdou zlaté barvy. (Jak. sb. Obraz erbu H. VIII, a IX., na tab.)

z Bezděkova (u Rychnova), kačice bílé a sivé promíšené barvy (tedy prvotně stříbrná), jakoby vzlétnouti chtěla, na modrém štítě, přikryvadla bílá a modrá, točnice modrá a nad ní kačice. Ten erb potvrzen (1562, 17, Jan) Janovi Dobešovi jinak Hladkému, kterého Voršila a Anna sestry z Bezděkova k erbu připustily.

z Bezděkova (u Lnář?), měli na štítě stříbrné kolo palečné na modrém. Tak vymalován byl erb Aldegundy z Bezděkova ve vývodu Srbického. (Arch. Hradecký.) Podobně v Jak. sb. (Kolo též za klénot, ale zelené?)

z Bezdružic erbu kohouta, viz I, 34.

z Bezejovic erbu kola, viz I, 32.

z Bezna, viz ze Smržova.

z Beztahova Smil a Hroch (1378, arch. Třebon.), mají toliko rohy nad helmou.

z Beztahova Hroch, sed. na Zrubku (1404, arch. Třebon.), má na štítě tři routy. Tak i 1406 Ctibor (Dv. arch.) a nad helmou rohy po každé straně jednou kytou zdobené.

z Bezvěrova Bušek (1464) má štít polovičný pokosem, v horním poli šachovnici, klenot rohy též se šachovnicí. (Jinak obraz v H. XIII, na tab.)

z Bibršteina připomínají se v Gerlově sbírce (Die here von benersteyn). Na zlatém štítě jest červený roh jelení stočený do kruhu, (proto u pozdějších korál jmenovaný). Paprocký (Zrcadlo 342) praví: užívali za erb červeného korálu na zlatém, nynější užívají ho na zeleném štítě. To platí tuším o moravské větvi. V Čechách nosili poslední erb jak je

v Diadochu na str. 327 vyobrazen, totiž štít na kříž rozdělený, v prvním poli starý erb, v 2. a 3. jelena stojícího, ve čtvrtém tři kopy položené ostřím vzhůru, klénotem byl roh. (Viz X. díl Hradů.) Rulek z Bibršteina měl kr. 1278 pěkně vyřezanou pečeť s rohem; na pečetě jeho r. 1290 v Drážďanech spatřují se kromě štítu nad helmem tři věníky t. j. tyčky na konci roztržštěné. Jan z Bibršteina (1385) první přijal roh za klénot. (Obr. M. tab. 57.)

Na Moravě byla větev, z níž pocházel l. 1643 Stanislav Bibrštejn z Bojšov; ta měla toliko roh na štítě. (Viz K M., tab. 7 a H., X, tab.)

z Bílehory (u Chocně) Slašek (1398) měl štít křížem rozdělený a v každém poli znamení jako strom (*figurae admodum arborum*), nad helmem rohy. (Lib. erect. XII, 195). Na pečetě své l. 1407 (bibl. Praž.) má jen helm s 2 rohy. Slaškové z Bílé hory žili ještě na poč. 16. věku.

z Bílska (Blska u Vodňan) Ondřej (1389, fara Krumlov.), měl nad helmou sekeru a na ní kříž. Tak i z Kestřan a z Mladějovic.

z Bílska vladyky měli dva kluky křížem přeložené. Tak ve vývodu Škopkovském na štítě Anny Hořenovské roz. Bílské z Bílska (Jandera, Miletin. 124). Týž erb našel Kolář též v erbovníku Novohradském (znamení bílé, barva štítu nepoznamenána). Jiného erbu byla erbovní rodina Bílských z Bílska.

z Bížkova (u Klatov), viz I, 7.

z Bítova, (u Berouna) erbu orlice, I, 5.

z Bítova (u Berouna) Bořivoj (1361) byčí hlavu, jako vl. ze Svinař a Svarova.

Bítovští z Bítova měli dva saky křížem přeložené na štítě i nad helmici jako l. 1564 Jakub, l. 1596 týž a Marek (Kolářovy poznámky z arch. musejního).

z Bítovan (u Chrudimě) měli nad helmem vějíř z 8—9 per zdobených tu a tam malými kytami, zejména l. 1329 a 1347 Mstislav (Břevnov).

z Blahotic (u Slaného) byli větví vladyk z Kralovic a měli proto v erbu dva kotouče. U Jaroše z Blahotic (1406) jsou nad helmem a jako koule posazené knoflíky a po krajích koule peří. Jetřich z B. (1402—1413) má je jako dva žernovy posazené na krajích kytami. Václav z B., farář Ustský (1399—1413), má štít shora polovičný, v každém poli kotouč jako žernov vyhlížející a nad helmem dva takové kotouče ozdobené.

z Blahust (u Stříbra), viz I, 7.

z Blanice (u Vlašimě) měli štít koulemi posazený a nad helmem rohy. U Markvarta z Bl. (1412) je 9 koulí, u Jana (1450) šestnácte, u Markvarta l. 1500 zase devět. (Obraz H. VIII, tab.)

Blatenští z Blatna nosívali na modrém štítě dvě medvědí nohy černé, křížem přeložené (Paprocký, ost. ryt. 266). U Jištrbských z B. kladou se medvědí nohy přirozené barvy na zlatém, týž klénot a přikryvadla černá a zlatá. (Jak. sb.) Tak (bez barev) i na pečetě Jindřicha Libenského z Blatna (1536, Roudnice) a Anny, dcery Zikmunda Sloupka

z B. (1612, Arch. DZ.) Snad jsou jednoho původu se zemany z Hertemberka.

z Blatné erbu střely, I, 10.

z Blaždice (vsi u Seče plz.) vladyky, v 16. st. *Žitínští* z B. zvaní, měli červeného raka vzhůru obráceného dle jedněch na stříbrném štítě (Frankova sbírka v Roudnici e MS. Balbini), dle jiných na modrém, přikryvadla modrá a červená a nad helmem jelení rohy přiroz. barvy. (Jak. sb.) Týž klénot o třech parozích spatřuje se i na pečetí Oldřicha Ž. z P. (1569, Arch. D. Z.)

z Bliživy (u Horš. Týna) erbu berana, I, 29.

Bliživští z *Bliživy* měli na modrém štítě dva zlaté jelení rohy křížem přeložené o 3—5 parozích, přikryvadla týchž barev a snad helmem ty rohy (Paprocký, o st. ryt. 270. Jak. sb.) Tak na pečetěch Jana (1492 a 1496). Vacslav Heraklius z B. obdržev nadání, aby se psal z Kumburka a z Bliživa, dostal do klénotu mezi rohy orlici (tak poprvé 1628, Arch. D. Z.), ale majestátu na to ani v říšské ani v české kanceláři jsme nenašli. (Obraz H. IX, tab.)

z Blyně (u Kouřimě), viz I, 3.

s *Bobovic* erbu sviní hlavy, I, 4.

de Boczerzejow, záhadný nápis na pečetí Ctibora ze Švamberka (1375, bibl. Praž.) snad z Kaceřova.

z Bohdanče (u Ledče) Ropert (1402) erbu šraňk, předek Bohdaneckých z *Hodkova*.

z Bohdanče příjmení některých pp. z Chřenovic erbu orlice. Viz I, 5.

z Bohnic Jan Šešelka, odjinud z Potliština (1468, Vyšehrad) má na štítě jelena aneb srnce.

z Bohova neb *Zbohova* nápis (1410) na pečetí Petra Žabky ze Žďáru erbu orlice.

z Bohuňovic (u Kolína) Vacslav a Zdislav (1333, arch. gub.) mají na štítě helmu a nad ní znamení, jako horní polovice kříže, jehož konce jsou kytami zdobené.

z Bohuňovic Sakové erbu ostrví, viz I, 2. M., tab. 21.

z Bohušic Čakovcové, v jižních Čechách osedlí, měli štít polovičný, jehož pravá polovice byla červená a levá stříbrná, přikryvadla týchž barev, nad helmem rohy, vpravo stříbrný, v levo červený. (Jak. sb.) Týž erb mají na pečetěch 1484—1442 Jindřich, 1487 Bohuněk, 1567 Petr a 1620 Přibík. (Obr. M., tab. 131.)

z Bolehoště, příjmení některých ze *Žampachu*.

z Bolehovic Jindřich (1450, arch. Třebon.) měl (podle poznámky Kolářovy) hlavu nerohatého zvířete se širokými pysky.

Přibík purkrabě na Landšteině (1365, arch. Třeb.) měl na pečetí dvě znamení na způsob husích noh (jelení rohy?), z nápisu čtou se toliko písmena *de Boli* . . ., což na Bolikov, Bolínu a j. vykládati lze.

z Bolkova Veronika, manželka Diviše Černína z Chuděnic (podlé vývodu Srbského), měla na štítě ptáka, z jehož prsou vyniká psí hlava.

z Bolu Jan Adam (1640, arch. gub.) měl pruh přes štít, pod ním celou lilii, nad ním dvě polovice lilii, lupeny k krajím obrácené.

z Bontensee Ramfolt (1393 sed. na Zaluží u Mostu, arch. Dražďan.) měl štít polovičný a levou polovici mřežovanou.

z Bořejova Martin Zlý jinak ze Stakor (1391) měl nad helmem loďku (Lib. erect.)

z Bořic Šimon (1504, sed. v Borkách u Kralové Dvoru, arch. Třeb.) měl na štítě ptáčka na větvi sedícího.

Petr Snopovský *z Borku* (plz. 1547, arch. Třeb.) má na štítě tři podobná znamení, jako mají Mezenští z Mezného.

Jan Borek *z Borku* (1564) měl na štítě oblouk na příč a pod ním dva obloučky vedle sebe, nad helmici panáka pod pás, jak vyzdvihuje ruce. (Poznamenal Kolář ze sbírky pečeti v Roudnici 90—2811.)

z Borotína erbu růže, I, 1.

Borotín z *Údimě*, viz z *Údimě*.

z Borovan (u Budějovic) erbu růže, I, 1.

z Borovan (u Tábora), I, 25.

z Borové (u Něm. Brodu) erbu ostrví, I, 2.

z Borovnice (u Budějovic) erbu hlavy, viz I, 38.

z Borovnice Amchové měli modrý hřbelec na červeném štítě a též znamení nad helmem (M., tab. 92 a Jak. sb.) V 16. st. jsou zuby téhož hřbelce nevysoké, ale u Bernarta z B. (1379, 1383) jsou velmi vysoké. U Jindřicha (1480) a Beneše (1484) jest na kolmém nasadišti příčné dřívko, z něhož 5 vysokých zubů vyniká.

Zachář *z Borovnice* (1465, arch. Třebon.) má za znamení tři rostliny jako chrpy.

z Borovnice Pešík a Jindřich, bratří (1391, Třeboň. arch.), mají poprsí muže.

z Borovnice Beneš (1454, Třeb.) má pruh pošikem položený.

Sudličkové z Borovnice měli na černém štítě zlatou vrš a na ní stříbrnou kytu. Tak vymalován byl erb jejich ve Zvíkovské síni podle poznamenání Břežanova v Rajhradě uloženého. V Jak. sbírce jest pole bílé a vrš hnědé barvy. Shoduje se v tom pečeť Mikuláše S. z B. (1557, arch. DZ.)

z Boršengrynu Mikuláš Fras (1434) měl na štítě pruh na příč, ostatek štítu obdélníky šachovaný. (Podlé poznámky Kolářovy z arch. Dražďanského.)

z Boršic (n. vsi u Strojetic na Žatecku) Otík (1452, arch. min. vnitra) měl na pečeti trojzub se zuby rovně nahoru vztýčenými, l. 1469 a 1473 Otík Hromada jiného způsobu trojzub a nad helmem tři péra. *Hromadové z Boršic* a *Boršičtí z Boršic*, jich potomci, měli dvojzub neb ostruhu stříbrné barvy na zeleném pahrbku stojící v modrém poli, přikryvadla

týchž barev a tři péra, z nichž dvě modrá a prostřední stříbrné. (Jak. sb.) Podobná i pečeť Petra Václava B. z. B. (1640, Arch. DZ.)

Matěj Boršík z *Boršíkova* (1448, arch. ve Svinech,) měl na štítě měsíc rohy vzhůru obrácený.

z *Boru* (pod Přimdou) erbu labutě, I, 14.

z *Boru* (Velkého u Horažďovic), předkové pp. z Potšteina, I, 11.

z *Boru* (téhož), Bašek (1334, Arch. Praž.) měl páva, držícího v pyscích prsten. Tak potom i vl. z Ojnic neb Vojnic. (Obr. H., XIII, tab.)

Jan z *Boru*, též *Borovec* z *Rovného* řečený 1372—1408) měl na štítě půl kozla jako vладыky ze Dvorce. Bor ten v jižních Čechách a Rovný u Krumlova.

Pečetidlo s nápisem s + waczlaw + borythki našlo se v Žatci. Na štítě byl pruh napříč mřížovaný.

z *Bosyně* Karel Haras (1379) odjinud z *Sedlce* má nad helmem kotouč mřížovaný na způsob sýta a na něm tři kladívka. Homut odtudž (1455) má týž kotouč a na něm kytu. Znamení to bylo klénotem Hrzanů z Harasova.

z *Bošilce* (Veselí n. L.) vладыky měli dva oštěpy rozličné spůsoby někdy se hrotem jako lipový list, někdy s úzkým hrotem jako Jaroslav z B. (1387 Třeboň), 1392 Jeník z B. odjinud z *Lužnice* a Ondřej z B. 1392, Jeník z B. farář v Žimunticích († 1395), Jeník (1409 sed. ve Hlině), 1414 Ondřej, 1441 Ondráček z B. oba odjinud ze *Bzí*. Téhož erbu byli ze Světlika, Třebína a Svatbové z Otradovic. (Obraz pečetí z r. 1414 viz H III, tab. č. 5.)

Fráněk z *Bošina* (1450) má štít dělený s lilii, která jde do pravého rohu.

Bošínští z *Bošina* měli za erb klobouk kardinálskému podobný a na helmě 2 pštrosí pera. Tak na pečetí Jana Šťastného l. 1637 (Arch. DZ.)

z *Boztěchova* erbu mnicha I, 39.

z *Božejova* Hamerníkové měli dvě motyky havířské křížem přeložené. (Viz Pam. arch. V. 356.) Potomci jich psali se *Bošínskými* z *Božejova*. V Jak. sb. jsou ty motyky neb kladiva ocelové barvy se zlatými rukovětmi na červeném štítě, přikryvadla týchž barev, nad helmou křídla složená, přední bílé, zadní červené. S tím se srovnává i pečeť Jana Diviše B. z B. (Arch. DZ. XVI, 5. Viz i M, tab. 93. a H. I, tab.)

z *Božejova* erbu kola viz I, 32.

z *Božejova* erbu dvou mečů I, 40.

z *Božejovic* erbu kola jinak z *Bezejovic* I, 32.

z *Božetína* stará zemanská rodina u Tábora. Erb jich byl černý kohout na bílém štítě, přikryvadla týchž barev a týž kohout nad helmou. (Jak. sb.) S tím se srovnává erb Václava Červa z *Božetína* (1610, sb. pečetí v Roudnici).

Božičti z *Božic* (1540 Jarolim sed. na Břvech) měli pruh pošikem položený a v něm tři měsíce s rohy v pravo obrácenými. (Museum z. Č.)

z Božího domu (t. j. z nynějšího Nového hradu u Vys. Mýta) Petr Krtek jinak *z Zalešan* měl tři podkovy rohy ke koutům štítu.

Beneš *z Bračic* (1449) měl na štítě tři ryby hlavami vzhůru a týmž způsobem i nad helmou.

z Bran Dobeš (1402) měl na štítě dvě kopy vzhůru postavené s ostřím ke krajům štítu a tak i nad helmou. (Drážďany)

z Brandýsa rod prvotně z Plzenska pocházející a po hradě Brandýse n. O. pojmenovaný, Jindřich z B. (1286, arch. býv. dvorský) měl na štítě dva jelení rohy o čtyřech parozích, jichž konce jsou jako paličky, nad helmou prkno do polokruhu a nad ním 6 květův, totiž kotoučkův na kraji perličkami obsazených. Gozvin, Vyntír a Fryduš (1312) měli celou jelení hlavu rohy k levé a ústy k pravé straně obrácenou. (Arch. sv. Václ. Obraz její H. V, tab. I, č. 11.) Oldřich z B. (1323) měl zase jelení rohy křížem přeložené, prkno nad helmou šachováním rozdělené a na něm nejvýše 8 kytek čili kotoučkův (arch. dv.) Takové rohy o čtyřech parozích a pěkně narýsované měli 1402 Jindřich z B. na Libchavě a Jan z B. na Bystrci. Podobně 1432 Jan z B. odjinud *z Sušlavě*. Z moravské větve téhož rodu pocházel *Jan Jiskra z Brandýsa*, na jehož pečetěch (1448, 1453 v arch. Třeboň.) též se jelení rohy o čtyřech parozích spatřují.

z Brandýsa viz I. 20.

z Branišova (neb Branišovic) Jan Pehm (1459) měl pokosem průřez brán polních a podobně 1514 Kateřina vdaná Papáková, Anna, Markéta a Anna z Branišovic. (Pečetě v Třeboni a Nový hradech.)

Vojslavové Branišovští z Branišova měli na modrém štítě dvě nahé ruce i s rameny své přirozené barvy, vzhůru postavené, přikryvadla modrá a bílá a nad helmou ruce týmž způsobem jako na štítě (Erbovník Salmovský Jak. sb.). Vojslav z B. (1464) měl na štítě jen jedinou ruku bez ramene ale Mikuláš Vojslav (1545) měl znamení, jak bylo z počátku popsáno, a tak to zůstalo až do vymření.

z Branné u Třeboně Albert a Mikuláš (1370, arch. Třeboň.) měli nad helmou dva rohy, tak i l. 1382 Jan (Arch. gub.).

z Bransudova Heřman (1370, arch. Želiv.) měl nad helmou dva rohy.

z Branže (Branžež v Bol.) měli na štítě muže sedícího na koni běžícím a kopí držícího. Tak Václav Tuhanský z Branže 1737. (Vypsal Kolář tuším v Dobříši.)

z Bratřence Otík (1837 v Drážďanech) měl na štítě klobouk, z něhož kyta vyniká (klénot rodu Lobkovského.)

z Bratříkovic měli na zlatém štítě černou lišku s jazykem vyplazeným na zeleném drnu sedící (Jak. sb.). Na pečetě Bohunka z Br. (1455) vyhlíží jako pes na dřevě sedící, ale že to liška, jde na jevo z příjmení Ondřeje Lišky z Br. (1527.)

z Bratronic Jan (1488) měl na štítě i nad helmou dva rohy (bibl. Praž.).

Mikeš *Bravid* (c. 1453) má tři routy do rohů štítu se rozcházející (v Drážďanech).

z *Brda* Jetřich (1321) z rodu pp. z Rabšteina erbu tří noh. Viz I. 59.

z *Branné* viz z Cidliny.

z *Březí* Bušek měl l. 1382 korunu k levému rohu štítu, ale l. 1385, pruh s korunou pokosem přes celý štít. Stejného erbu z Vilhartic, Letov, Lomce, Domanic.

z *Březí* (u Týna n. V.) 1367 Rynart, a 1387, 1388 Přibík měli nad helmou křídlo, Trojan z Březí, (1373 arch. Přib.) také měl křídlo a přes něj pokosem pruh, pročež snad patří k Netvorským. Křídlo bylo u vladyk z tohoto Březí pocházejících jen klénotem; štít byl zhora polovičný a spatřuje se l. 1421 u Rynarta z Březí a Albrechta, biskupa Litomyšlského (1421, arch. min. vnitra).

z *Březí* Přeck Kus (1362, mezi listmi Strakonickými arch. Svato-mářského) nad helmou rohy.

z *Březí* erbu rysa viz I, 41.

z *Březí* přijímá některých vladyk z Veselé čili *Březských z Veselé*. Erb koflík. (Obraz pečeti 1478 H. III, tab. č. 11.)

U vladyk z *Březí* jest pruh někdy pokosem někdy kolmo položený. Pokosný je malován na štítě Apolony z Březí ve vývodě Srbském, Netvorských z Březí na tabuli Orlické. (Viz obraz H. XI, tab.) Kolmý se spatřuje u Paprockého (o st. ryt. 298) a ve Frankově sbírce v Roudnici (z tabule Malovcův). Pro oboje jsou starší doklady. *Bušek z Březí* (1388, arch. Netolický) má pruh pokosem. Týž pocházel bezpochyby ze vsi Březí u Týna n. V. Jan z Březí (1454, arch. Třebonský) má kůl neb pruh kolmý. Tento erb nacházíme u *Netvorských z Březí* aneb *Březí*, vždy totiž na červeném štítě zlatý kolmý pruh, přikryvadla týchž barev, nad helmou červená složená křídla, a přes vrchní křídlo pruh týmž způsobem. Tak v Atlantu Voračickém, Frankově a Jak. sbírce. Tuto i variant červené, zlaté a černé pole zhora dolů, křídla těmiž barvami rozdělena, též M. tab. 16.) Tak je ještě na pečeti Jana Vojtěcha N. z B. (1757, Arch. DZ.)

Zdá se, že se pokosný pruh mylně připisuje Netvorským a že patří *Březským* a *Koupským z Březí*. Na pečeti Jindřicha K. z B. na Hvoždanech (1535, arch. min. vnitra) spatřuje se pruh pokosný a nad helmou složená křídla. Tak i na pečeti Albrechta B. z B. na Outěchovičkách (1601, arch. mus. ale 2 křídla proti sobě). Barvy jsou jako u Netvorských, a přes křídlo též jde pruh (Atlas Voračický, Jak. sb. a Král ve Hradech.)

z *Března* erbu kola viz I, 32.

z *Března* neb *Březnice* jiné příjmení vladyk z *Kyc*.

z *Březnice* sviní hlavy a lva I, 4.

z *Březnice* Štěpán (1353—1363) též na Moravě osedlý pocházel z Březnice u Bechyně a nosil na helmě rohy.

z *Březnice* Vchyna (1358—1363), vlastně z *Ledenic* řečený, jenž Březnici od předešlého převzal, měl štít příčným pruhem rozdělený a horní

pole dvěma pruhy protkané. Týmž způsobem bylo upraveno i křídlo. Potomci jeho psali se z *Pacova*. (Obr. pečeti 1363 H III, tab. č. 27.)

z *Březnice* erbu holubice viz I, 42.

z *Březové* Vavínece měl na pečeti (1404, ve Vídni) biskupskou berlu.

z *Březovic Kroměšínové* erb svůj měnili. Jindřich (1438) měl na štítě pruh na příč, nad helmou věnec a nad ním tři péra; Přibík (1440) měl na štítě dva pruhy; jeden jde skrze prostředek pokosem a druhý po vrchu štítu; nad helmou je železný klobouk a na něm tři péra.

z *Bříšťan* (u Hořic) Mikuláš Okáč (1480, arch. Boleslav,) kozí hlavu s krkem.

Bříšťští z *Bříště* měli muže na lodi sedícího a veslujícího a týž klénot (1481 Kutná hora).

z *Brloha* (u Loun) erbu hříč viz I, 43.

z *Brloha* (u Čáslavě) měli na štítě železný klobouk jako 1460 Matěj, 1510, 1515 Jiřík.

z *Brloha* (u Písku) erbu medvěd viz I, 44 a M. tab. 144.

Vaněk Drnovský z *Brloha* (1535, arch. bibl. Praž.) měl rybu k vrchu štítu ohnutou.

z *Brodce* Václav Šatný (1487, 1495 Praž. kapit.) měl štít polovičný a dolejší polovici s šachovnicí.

z *Brodu* (u Plané) Bedřich (1308, Mnichov) měl na štítě pětilistou růži.

z *Brodův* (Brody u Krásného dvoru) (Ctibor 1436, Drážďany) měl na štítě toulec.

z *Broumovic* mívali buď nad helmou aneb na štítě nůžky ke stříhání ovcí, jako 1387 Jan Brum a 1432 Václavek, tento měl na nůžkách kytu. Stejného erbu z Křečovic, Petrovic, Počepic, Holešic, Losyn. (Obraz H. IV, tab. 4, č. 3.)

Lévové z *Brozáněk* (u Teplice) měli na modrém štítě k vrchu dvanácte červených kostek ve třech řadách, pod tím černá ptačí noha na kýtě opeřená, přikryvadla červená, bílá, nad helmou tři křídla, pravé červené, prostřední bílé, levé modré. (Jak. sb. jinak M. tab. 137, H. XIV, tab.) Tak i na pečeti Václava Duchoslava L. z B. 1738), Arch. DZ III, 14.

z *Brti* (u Bečova) Litolt (1380) měl dvě kohoutí hlavy s krky na kříž přeloženými a dole spojenými.

z *Bržína* Ivan (1321) erbu tří noh z rodu pp. z Rabšteina. Viz I, 59.

z *Bubna* vladky a naposled hrabata, byli větvi vladků z Hrádku Sviňomazského na Plzensku a mívali ve 14. st. jako oni za klénot kouli, zejména l. 1390 Štěpán Buben z Hrádku a l. 1393 Stach B. z H. (Pangerl GU) Václav Buben z Frymburka (1435) pečetil již tak, že měl štít zhora polovičný a nad helmou kouli s kytou. Tak i pečetil Jan Buben z Bubna (1436), jenž měl Ždanice na Moravě, jen že koule u něho vyhlíží jako koutouč. Kateřina z B. (1448) měla na štítě prostou kouli a Racek Varlych

z Bubna (1490) oblíbil si kouli s kytou. Ještě Otík z Bubna (1541) měl na štítě hořící kouli a nad helmem prostou kouli s kytou. Uprostřed 16. stol. stala se změna taková, že se na štítě vyskytuje znamení jako kotel neb rejtharský buben. Jindřich z B. (1568, v Boleslavi) má jako polokouli dutou, Mikuláš z B. (1585) jako rendlík bez ucha a Jan starší z B. (1612) kulatou mísu s řetězem nad ní. Když majestátem dd. 1629, 8. listop. Litická pošlost do stavu panského vyzdvižena, polepšen erb její takto: štít na dva rovné díly anebo pole od svrchu až dolů rozdělený, v prvním pravém zlatém buben hřebíčkové barvy vzhůru, v druhém modrém nad korunou zlatou král. hlava lva a až pod kyčle zlaté barvy, tváří k pravé straně obrácená s otevřenými ústy a červeným vyplazitým jazykem, nad štítem dva otevřené helmy s přikryvadly modrými a zlatými, nad každým helmem král. koruna a nad ní po pravé straně buben s 3 péry pštrosovými, modrým, bílým a žlutým, po levé hlava lvová modré barvy. *Varlychové z Bubna* drželi se erbu, jak vznikl v 16. st., měli červený kotel (buben) na modrém štítě, přikryvadla červenobílá a modrobílá, za klénot týž buben a na něm tři pera, červené, bílé a modré (Jak. sb.), ale týž kotel si přece změnili na vojenský buben, jak je nyní. Tak pečetil 1729 Vilém V z B. (Arch. DZ XVI, 8. Viz i M. tab. 33, H. II, tab. VIII, 246.)

z *Bubovic* viz I, 4.

z *Bučovsi* viz z Budčevsi.

z *Bučovic* Jarohněv jinak z Koutů (1450) měl na štítě chrta.

z *Budákův* (v jižním koutě Čech) měli kozí hlavu s krkem, zejména 1509 Markvart a kněz Martin bratří (Třeboň).

z *Budčevsi* Bohuslav (1433) měl na štítě od pravé do horního levého rohu hůlku s třemi stínkami (jako cimbuří) a nad helmou v témže způsobu křídlo (Arch. zemský v Brně.)

z *Buděhostic* viz I, 37.

z *Budějovic* Čeč měl troje háky ohnuté, vždy dva a dva k sobě přiložené (1263 ve Vyšním brodě). L. 1266 psal se z Velešína a měl jen jedny háky křížem přeložené (v klášteře Světelském). Téhož rodu pp. z Železnice.

Boleslav z *Budenic* (1328) měl tři sekery nad sebou jako páni z Peruce.

z *Budihostic* viz I, 37.

z *Budislavě* (u Soběslavě) Ebrhart (1366) erbu hlavy s oslíma ušima, jako Dráchovští.

z *Budislavě* (odtudž) Příbek l. 1364 purkrabě na Hrádku patřil k rodu Pluhů z Rabšteina. (Viz I, 45.)

z *Budislavě* Ondřej (1382) má rohy ozdobené střílkami, třemi na každé straně.

z *Budislavě* Oldřich Babka (1384) má štít polovičný a ve spodním poli šachovnici (vlastně z Kvasejovic).

z *Budislavě* Jan Zoubek (1402—1407) má na štítě znamení jako červa

v prostřed ohnutého, jednou na štítě a jednou nad helmou; Václav syn jeho (1402) má též to znamení. Podobný klénot u vladyk ze Lhoty a Vřesné.

z Budkova Vojtěch (1373) jinak z Milonovic má nad helmou kobyliku (středověký fantastický tvar ptáka s lidskou hlavou, jak vyobrazena jest kobylika v kapitulním rukopise *Scriptum super apocalypsim*). Potomek jeho Jeniš z Budkova (1416) má štít polovičný a dolejší pole s šachovnicí, a nad helmou poprsí ženské s hlavou zahalenou.

Budkovští z Budkova měli štít modrý a v něm na příč červený pruh, přikryvadla týchž barev a křídla složená týmž způsobem jako štít. (Frankova sbírka v Roudnici, též Jak. sb. a pod. v Salmovském erbovníku.) Tak pečetil l. 1416 Hrzek z *Tourového*, předeek jich, l. 1443 Hynek, 1468 Hynek starší a l. 1473 Hynek vše z Budkova a jich potomci.

z Budkovic Přeck (1448—1454) měl na štítě kozla ve skoku a nad helmou kozla vyskakujícího.

Budovci z Budova měli červený štít a na něm dva stříbrné pruhy na příč, přikryvadla týchž barev, nad helmem dvě péra, v pravo bílé, v levo červené (Paprocký o st. ryt. 143 vývod Srbický, též Jak. sb.). Jsou snad jednoho původu s Doupovci z Doupova. (Obraz H. VIII, tab.)

Buchovci z Buchova erbu ptačí hlavy a štítu polovičného I, 31.

z Buk (u Trutnova) Mikšík, vlastně z Jmnic [1379] měl štít na příč polovičný.

z Bukova Zbramír (1484, arch. gub.) měl na štítě kouli na postavci a na ní jako trojlist, snad roch znamenající.

Muchkové z Bukova měli na modrém štítě koňskou kýtu (s černým kopytem a zlatou podkovou) stříbrné barvy, přikryvadla modrá a bílá, dvě křídla složená, přední modré, zadní bílé (MS. P. Vincencia, tabule Orlická, M. tab. 139, H. VIII, tab. Jak. sb.) L. 1571 spatřen hrobový kámen Jana Muchka z Bukova († 1547) a na něm kýta neb noha zadní koňská (DZ 60, B 30). Jiného kamene obraz v Soupise Písecka na str. 315.)

z Bukovan erbu pinty viz I, 46.

z Bukové erbu korbel I, 48 M. tab. 67.

z Bukové (vsí u Ml. Vožice) Jan (1382—1396) měl na helmě kytu a po každé straně drvoštěpskou sekeru ostřím ven. (Arch. Třeboňský.)

z Bukovice erbu kohouta I, 34.

z Bukovice Petr (1397, arch. Třeboň.) měl nad helmou tři květiny (chrpy?), jako Mezenští z Mezného.

z Bukoviny Zbyněk (1340—1349) měl na štítě dvě plechovnice pentlí spojené. Tak ze Sendražic. Viz i ze Sloupna.

z Bukoviny Jaroslav (1418) měl na štítě třmen jsa z rodu pp. z Ryzemburka.

z Bukovky Sezima (1460) a Ctibor (1497—1511) měli rohy stočené okolo holi, na jejímž horním konci je palička. Potomci jich byli na Moravě a píší se *Bukůvka z Bukůvky*. Když dostali l. 1719, dne 19. února majestát

na panský stav, potvrzen jim erb, totiž červený štít a na něm dva rohy dolními konci k sobě, hořejšími od sebe, dvakráte stočené své přirozené barvy, přikryvadla týchž barev a nad helmou znamení štítu se opakuje. Při propůjčení stavu hrabského (1800, 7. Aug.) přidání dva zlatí lvi, aby štít drželi. (Obr. M. tab. 59 a H. II, tab.)

z Bukovna erbu holubice viz I, 42.

z Bukovníka Hroznata (1419) měl na helmici dva rohy.

z Buksic (u Plzně) Markvart (1427—1434) měl na štítě pokosem tři předměty málo zřetelné (kulaté a dole s třepením) a nad helmou kytu. Rod *Kladrubských z Buksic* v Plzni osedlý měl přední polovici jelena.

z Buřenic erbu dvou mečů viz I, 40.

z Buškovic viz I, 27.

z Bušovic (u Plzně) Ješek řeč. Bušovec (1382) měl nad helmou 6 klasů, jako z Letin, Kozolup. Lužan. Pšovlk.

z Buřovic (u Prahy) Jan (1432) měl na štítě měsíc s rohy vzhůru a nad ním kříž; totéž znamení nad helmou.

z Buzic (u Blatné) Předota řečený Němec a Petr (1397, bibl. Praž.), měli štít křížem na 4 pole rozdělený, a nad helmou korouhvičky, každou na polovice barvami rozdělené. Podobný erb jest na pečeti Buško vě (1404, arch. Svatom.), ale na korouhvičkách nelze rozdělení znáti. Téhož erbu byli i 1467 Bušek starší z Buzic, 1482 Alexander a jich potomci *Buzičtí z Buzic*. Na náhrobcích v Paštíkách (viz obrazy H. XI, 185) jsou štít i korouhvičky na čtyři pole děleny a nad korouhvičkami jsou kyty. Při ohledání erbů na domě ve Volyni (1568) popsán erb Alexandra Buzického takto: Tři pole v štítu, jedno pole barvy černé, druhé červené, třetí bílé (a čtvrté dodej zase černé) a nad helmem tři píra nápodobná k pávovému peří a v tom každém píru u vršku jsou vymalovány maličké erby, toliko samý štít, a tím způsobem v štítu pole barvy svrchu psané. (Pam. arch. VII, 70.) Tento nedostatečný popis komorníka, jenž snad zašlé malby dobře nerozeznával, doplňuje se obrazem ve Vídenském rukopise 8330. Tu jsou pole černé, modré, červené, bílé, nad helmou tři korouhve, modrá, bílá a červená za sebou a za nimi tři pštrosová péra černá, přikryvadla černomodročervená a červenomodročerná a pod nimi červenobílá a černomodrá. (Kolář. Nedobře M tab. 130.)

z Bydlína (u Pacova) Petr (1433 v Třeboni) měl na štítě škopek a takové znamení měla i Kateřina dcera jeho na své pečeti (1444) v arch. Želivském. O Kláře z Bydlína (1499) poznamenal si Kolář z arch. Třebonského, že měla na štítě radlici (?) Stejného původu ze Semtina a Otradovic.

z Bydžína, německý rod, jenž se ku konci 15. st. do Čech přistěhoval. Erb jich byl štít polovičný, v pravo červený, v levo stříbrný a přes obě pole zlaté kružidlo, končinami vzhůru obrácené, přikryvadla v barvách štítu, klénot jako znamení na štítě a za ním tři stříbrná péra. (Jak. sb. M. tab. 111, viz i tab. při II díle Hradů.) Erb ten měl již l. 1431 Hans Zirken-

dorfer. (Kolář z paměti Valdsaských.) První pečeti u nás jsou z počátku 16. st. V 16. st. se psali *Pecingáry z B.*

z Bychor Hereš a Aleš (1393) měli nad helmou křídlo a přes ně pokosem pruh. Týž Aleš (1395—1413) a Hereš (1398) měli štít, a na něm přes příč široký pruh.

z Bykanče (u Kutné hory) mívali na štítě kozí hlavu a krk, nad helmem hůlky křížem přeložené. Tak se spatřuje na pečeti Víclava Bykaneckého z Bykanče 1528. (Arch. Kutnohorský.) Marta Stonka z Bykanče (1614) měla přední polovici berana vyskakujícího. (Arch. DZ. IV, 6.) Snad tato pocházela z erbovní rodiny, již erb l. 1556 udělen.

z Bysně (u Slaného) Otík a Hašek (1417) a Oldřich (1496) měli na štítě tři klasy; potomci jich *Malikovští z Bysně* měli na červeném štítě tři péra, dvě bílá a prostřední modré, přikryvadla červená a bílá a nad helmou táž péra. (Jak. sb.)

z Bystřce Jan (1402) měl erb pp. z Brandýsa, jelení rohy. Viz I. 26.

z Bystřice (u Jičína) Přibík Náklo (1433, arch. zem. v Brně) měl na štítě kohoutí hlavu s krkem.

z Bystřice Bohuše (1411) měl na štítě dvě ptačí nohy, totéž nad helmem a mezi nimi kříž řádu sv. Jana, ku kterému náležel.

z Byšic erbu půl koně, viz I, 35.

z Byšic Pavlík a Rameš (1350, Praž. mus.) měli nad helmou do polokruhu prkno a na něm dva háky křížem přeložené, z prkna vyčnívala tři kladiva.

Byšičtí z Byšic mívali prvotně za klénot psí hlavu s krkem, jak se spatřuje na pečeti Bětky z B. 1462—1474 v arch. kapit. Pražské. Hanuš B. z B. má na své pečeti štít shora polovičný a na příč pět pruhův barev střídajících. Přes vrchní tři polopruhy pravého pole jest položena přední třetina psa vyskakujícího. (1527, arch. Třeb.) U Jana (1544), Václava (1553) a Karla (1578) jest pes buď polovičný neb celý ve vrchní polovici a spodní polovice štítu je na čtyři pole křížem rozdělena. Barvy byly černý pes s červ. vyplazeným jazykem v stříb. poli, pod tím pole černé, stříbrné, stříbrné a černé, přikryvadla a točenice týchž barev, klénot pes vzpřímený. (Kolář z rkp. 8330 ve Vídni, Frankova sbírka v Roudnici, Jak. sb. Viz i Soupis Příbramska 86, 87.)

Býšovci z Býšova erbu supí hlavy I, 31.

z Býšova Přibík (1494) měl na štítě pilu.

z Býšova Bušek (1443, arch. Hradec.) měl na štítě úzký pruh pošikem a nad helmou tuším dvě křídla.

ze Bzí erbu kola I, 32.

ze Bzí erbu dvou oštěpů viz z Bošilce.

ze Bzové Jitka (1420, Třeboň) pečeti pečeti nějakého Velislava, na níž jsou dva rohy.

z Cách Jan, odjinud *ze Sluh* (1385 bibl. Praž.) měl na štítě dvě medvědí nohy, proti sobě postavené.

z Caisperka Mikuláš (1448) měl na štítě tři kluky pokosem přeložené. (Vypsal Kolář v Třeboni.)

z Caltova Lvík (1443) měl na helmici 3 rostlinky, každou o jednom stonku. (Vypsal Kolář v Třeboni.)

z Cedvic měli od starodávna erb takový, jako jim majestátem 1794, 9. října při udělení hrabského stavu potvrzen, totiž štít na příč na tři pole bílé a červené a černé rozdělený, přikryvadla týchž barev, klénot vysoký špičatý klobouk s knoflíkem na konci mezi rohy a to týmž způsobem, barvami rozdělené, jako na štítě. Štít měl l. 1461 Kunc, klobouk a rohy viděti l. 1528 na pečeti Pankrácově.

z Cehnic psali se někteří Říčanští, I, 15.

z Cejlův Oldřich Hamr (1365, arch. Želiv.) měl na štítě kotouč.

Celný Jan z Prahy (1414, Louny) měl na štítě radličku (lopatu).

z Cepu (u Třeboně) měli husu. (Snad sem patří Jan 1412—1417 purkrabě na Třeboni, jehož znamení se jednou podobá huse, po druhé kohoutu.) Na pečetích husu měli 1441 Barbora pečeticí pečeti Ondřejovou, 1443 Mikuláš a 1448 Jan odjinud *z Kroucova* (arch. Hradec. a Třeboň.).

z Cerekvíce Dolní viz I, 40.

z Cerhonic Henzlin (1401, Břevnov) měl pruh středem štítu a nad helmou křídlo týmž způsobem.

Cetenští z Cetně měli tři řemdihy, palicemi ke koutům obrácené a ve středu štítu v jedno spojené. Někdy bývají pravé řemdihy s ostny, někdy čekany. Na pečetích je mají 1514—1519 Jan, 1526—1539 Jan Procek (před tím vладыky z Kolomut). V 16 st. se maloval erb jich takto: Na štítě červeném tři zlatá žezla ve středu spojená, nad helmou dvě červená křídla rozložitá a mezi nimi tři žezla podle sebe, přikryvadla ovšem týchž barev. (Rkps. Vídeňský 8330, v Jak. sbírce modrá barva.) Pěkně vytesán jest týž erb na náhrobku v Nové Cerekvi. (Obr. H. X. tab.)

z Cidlíny Václav, jinak *z Brenné* (1363—1388) nad helmou křídlo a přes ně pošikem pruh. Tak i na pečeti Zbuda Cidlíny (1388), ale na pečeti Jana z C. 1388) prosté křídlo.

z Cidlíny Jan odjinud *z Lazec* (1438, Vratislav) měl tři pruhy pokosem, které vyplňují jen dvě třetiny štítu.

z Cidlíny Staškové měli na štítě meč dolů obrácený a přes něj na příč půlměsíc, nad helmou péro. Podobný erb se nachází již l. 1536 u Markéty z Cidlíny. (Arch. DZ. IX, 2.) Dobře je viděti na pečetích Jiříka S. z C. a z Březi (1600—1620).

z Cipína (u Krumlova) erbu hlava I, 38.

Církvický farář Oldřich (1395, lib. erect.) měl na štítě zvíře kočce podobné (animal ad modum cathi).

z Citolibě měli na štítě kolo. Předkové jich psali se ze Žichova. 1474—1480 Bavor z Žichova a z Citolibě.

z Citolibě Jan Bavor (1505, 1514) měl tři háky (oštěpy s háky) nahoru obrácené a dole k sobě přikloněné.

z *Cítova* erbu jednorožce viz z *Běškovíc*.

z *Cítova* měli lva ve skoku, ale s hlavou k pozorovateli obrácenou, zejména 1361—1389 Byčen, 1374—1376 Bavor. Téhož erbu z Račiněvsí a z Chlumu. V Balbinově Aula Caroli pokládají se barvy totiž štít polovičný, od vrchu modrý, od spodu červený, přes celý štít lev týchž ale proměněných barev. V majestátu d. 1593, 16. října, jímž se Jindřichovi *Selmickému z Cítova* povoluje, aby za strýce přijal Jakuba Steinmüllera Litčměřického, popisuje se týž erb jako štít modrý a v něm lvík vzhůru na zadních nohách porozložených postavený, červené barvy s pozdviženým ocasem, máje nohy přední rozložené, ústa otevřená a jazyk vyplazený jako ve skoku, přikryvadla červená a modrá a nad helmem polovice lva po zadní kýty. Viz i co je psáno o Běškovských.

ze *Ctěnic* Jan (1456) měl na štítě půlměsíc, nohy vzhůru obráceny a nad ním hvězdu. Týž erb je malován v Ledči nad Sázavou na stropě kostela, štít jest modrý, znamení zlaté, ale je o hvězdu více pod měsícem.

ze *Ctíměřic* (u Boleslavě Ml.) Petr Kabát (1387—1390) měl křídlo nad helmem a přes ně kůl. Téhož erbu z Ujkovic, Pěčic a Telibě.

ze *Ctiněvsí* Janek (1432) měl štít zhora polovičný a nad helmem dva beraní rohy. Potomek jeho Mikuláš (1505) měl beraní rohy s kusem lebky i na štítě i nad helmem.

ze *Ctiněvsí* Bohuněk (1518) měl býka s hlavou k pozorovateli obrácenou. (Vypsal Kolář z arch. mus.)

Ctinští ze Ctiněvsí mívali prý na modrém štítě zlatý příční pruh, přikryvadla týchž barev nad helmou čtverhranaté prkno, zhora dolů a na příč na 9 polí rozdělené, prostřední modré a ostatní modrá a zlatá. (Jak. sb.) ale potvrzení pro to odjinud není. *)

z *Čabuze* erb klíčů I, 48.

z *Čachovic* vladyky (1340) měli na štítě tři hořící kotouče. Dva nahoře, jeden dole. Tak na kšaftu Arnošta z Pardubic v arch. Kladecké fary. (Svědek z Nemyčevsi má na pečeti nápis Ješice z Čachovic.)

z *Čachovic* Bohuslav má l. 1434 nad helmem ruku ohnutou s mečem dolů obráceným a l. 1450 ruku s mečem vzhůru obráceným na štítě. Tak i pečeti 1453 Jana a Jindřicha, bratří z Čachovic v arch. Drážďanském. Pocházeli tuším od vladyk z Lilče na Moravě.

z *Čachrova* Veronika má na vývodu Srbském červený štít, přes něj na příč dva bílé pruhy vedlé sebe a na každém čtyři červené kostky na rozích stojící.

z *Čachrova* Kauičtí I 49. M. tab. 134.

z *Čákova* Ješek (1337—1349) byl rodu a erbu Harachovského I 55.

z *Čankovic* Hylbrant (1438, arch. Olešnický) měl na štítě vlčí hlavu.

z *Čanky* Příbek odjinud z *Nedabylic* (1410, arch. v Rejhradě) měl na helmě rohy posázené hroty stěel, na každé straně po třech.

*) V arch. mus. je na pečeti Bohunkově vůl, ale to je erb Václava Předbora z Radejstína, jak svědčí list.

z Čáslavek Maršík Salda, odjinud *z Robous* (1382, arch. univers.) měl na helmě kozí hlavu.

z Částkova Bohuše (1483) vlastně z Otěšic měl na štítě ostruhu. (Arch. Třeboňský.)

z Častolovic (u Hradce Králové) I 11, M. tab. 95.

Čbánovští ze Čbánova měli na štítě dva meče křížem přeložené, na helmici též dva meče a po krajích tři péra pštrosová; jilce jsou k vrchu. Tak je viděti na pečeti Vilémově (1622, arch. min. vnitra), též na náhrobcích. (Viz Pam. arch. I 295, VII, 356 a Soupis Benešovska str. 18.)

z Čechelic někteří měli na štítě jelena, zejména 1341 Hašek, syn Litoltův. Ješek (1367) měl na helmě jelena běžícího. Rameš (1414) na štítě krácející laň. Jelena měli též 1414 Mikuláš a Kuník a l. 1448 Jeronym a Jan.

z Čechelic Mikuláš (1414) byl rodu vladyk z Kunvaldu erbu draka.

z Čechelic Ješek Plch (1367) měl na štítě chrta s ocasem nahoru přiohnutým. (Praž. bibl.)

z Čechovic viz I, 30.

z Čechvic rodina přistěhovalá z Mišenska. Erb měsíc popisuje Kolář neurčitě, vypsav z atlantu Voračického.

Čechočovští z Čechočovic nosili na štítě ruku v lokti ohnutou, držící kladivo, klénodem byly dva bývolí rohy. (Arch. mus.)

z Čechtíc erbu dvou mečův, viz I, 40.

z Čechtíc Stanovští, viz I, 47.

Čechtičtí z Čechtíc měli na červeném štítě stříbrnou lilii, jako má posud městečko Čechtice. Téhož erbu byl l. 1495 Václav z Č. Viz I, 56

z Čechtíc Kateřina má štít polovičný v pravo červený, v levo zlatý a přes celý černý pruh pošikem. (Na vývodu Kapounovském v Starém Bydžově.)

z Čejetic (u Strakoníc) Jetřich, Vojtěch a Jan (1360) mají za klénot hořící kotouč a na štítě kotouč na způsob věnce. Viz I, 60.

z Čejetic Lipolt (1360) má tři hlavy pod židovským kloboukem, jako vl. z Truskovic.

z Čejetic (u Boleslavě) Ctibor Drštka (1387, 1389) má nad helmou kotouč s šachovnicí (jako z Bosyně a Harasovští).

z Čejevic neb *Čivic* viz I, 9.

z Čejkov (u Sušice) erbu poloutrojříčí I, 7.

z Čejkov Ojíf odjinud *z Vlčkovíc* (1426) má na štítě pět pruhů a nad helmem kus kola tolikéž péry ozdobeného.

z Čejkov Tomkové, kdysi ke sklonku 15. st. obdrželi erb, totiž na červeném štítě ptačí nohu uřatou s chlupatou kýtou zlaté barvy a totéž nad helmou (ale tu rána červená. Jak. sb. M. tab. 32, H. IX tab.)

z Čejkov Ctibor Pták (1543, Třeboň. archiv) měl štít polovičný v pravo s šachovnicí, nad helmou složená křídla.

z Čejova Ctibor (1370, Želiv) měl nad helmou rohy.

z *Čejova* Jakoubek (1452, Želiv) měl orlici s lidskou hlavou, jako Močihubové z Kralovic.

z *Čekaníc* viz I, 48.

z *Čemin* viz I, 47.

z *Čenova* viz z Čínova.

z *Čenovic* Milota (1449, Drážď. arch.) erbu orlice. (Zdali chybně psáno na místě ze Chřenovic?)

Čapští z Čepě měli na štítě tři ryby nad sebou jako 1455 Jan (Drážď.) Téhož erbu z Nemošic.

z *Čeradic* Vojslav (1485) a Petr (1496) měli štít zhora polovičný.

z *Čeřejova* Otík (1371) měl na štítě kotouč. Viz I, 60.

z *Čermné Cikánové* měli na červeném štítě poprsí cikánovo s ufatými rameny, an má bílý pásek okolo hrdla a bílé náušnice, přikryvadla červená černá a nad helmem poprsí jako na štítě. (Vývod v Tábor. arch. Jak. sbírka.) Na pečetěch vyskytuje se často jen hlava s hrdlem jako na náhrobku Bonifácově († 1572) v Hostinném, kdež viděti i hlavu bradatou, a na pečetěch Frant. Albrechta (1685) a Viléma Rudolfa (1706) v arch. DZ.

z *Černčic* erbu lekna I, 8.

z *Černčic* (u Loun) měli štít modrý, pokosem pruh červený s dvěma květy červenými proti sobě stojícími a na témž pruhu tři zlaté hvězdy, přikryvadla modrá, nad helmou modré křídlo s týmž pruhem. (O tom srovnej v I. díle seznam majestátů 1483, 1506.4. Jul.) Tento prvotní erb Černčických z Černčic přešel pak na *Hubky* a *Světecké* dosud žijící, jimž také Jan Kýhar z Č. l. 1591 pečetil. (Arch. Třeboň. Jinak M tab. 131. Viz i H. VIII tab.)

z *Černé* Zbyněk (15. věk) měl štít zhora polovičný, nad helmou kotel. (Pečetidlo ve sbírce p. Mikše.)

z *Černé* Petr *Zahrádka* (1539, arch. gub.) měl na helmici loveckou trubku, štít prázdný, není-li pokosným pruhem rozdělený. (Vypsal Kolář.)

z *Černic* (u Bechyně) erbu husích krků I, 36.

z *Černic* u Horažďovic měli na štítě půl měsíce, zejména 1401 Dobrohost a Mikuláš *Puchník* a 1401—1412 Volfart z Č. Téhož erbu ze Závší, Zbynic, Kotouně, Žďáru, Krašovic, Želče. (Obraz pečeti H VII tab.)

z *Černíkova*. Na pečeti Polyxeny Františky Dohalské roz. z Černíkova a na Odlochovicích (1692) spatřují se dvě křídla ptačí, dole spojená, objímající půlkruhem rostlinku o třech výhoncích i na štítě i nad helmem. (Vypsal Kolář z arch. DZ III, 5.)

Petr rychtář *Černílovský* (1416, arch. kapit.) má na štítě tři koule, dvě nahoře, jednu dole.

Černínové z Černína měli na štítě střímen jako páni z Ryzemburka. Zřetelně jest viděti na pečeti Janově (1432) v arch. Drážďanském Vaňka (1537—1558) a Jiříka Bohuslava. (1614 v arch. mus.) Na některých starších pečetěch je to znamení nedostatečně vyraženo (aneb snad rytcem přeměněno) a vypadá jako dva rohy dole spojené (1432, 1434 v Třeboni

arch. min. vnitra.) Na pečeti Bohunka Černína (1513, arch. gub.) podobá se hadu. (Viz obraz H. XII tab.) Barev neznáme.

z Černožic Malešičtí měli na červeném štítě hada šestkrátě stočeného modrého, dole bělavého (jinde zelenožlutého), přikryvadla červenobílá, nad helmem kýtu z pavích per s týmž hadem. (Kolář z rkp. Vídeň. 8330, Jak. sb. Tuto je klénot z 5 per, tři červených, dvou bílých a had na prostředním červ. péře.)

z Černuce Bohuslava (1237) má na pečeti ženskou osobu, která má na životě štítek a znamení na něm příliš drobné nelze rozeznati (připomíná kahánek — arch. křížovníků).

z Červeného dvoru Krynesové měli štít polovičný, v levo zlatý a pravou polovici na příč rozdělenou na vrchní bílé a spodní černé pole, přikryvadla černá zlatá, černá stříbrná, nad helmou dvě křídla rozložitá, pravé zlaté, levé takové jako levé pole. (Jak. sb. M tab. 136.)

z Červené hory erbu ostrví I 2.

z Červeněvsí Měničtí měli na červeném štítě dvě kopí křížem přeložená s topory dřevěnými a hroty ocelové barvy, přikryvadla červená a bílá, nad helmem zlatý půlměsíc, a na něm strom s kořeny a zeleným listím. (Jak. sb. M. tab. 15.) S tím se srovnávají pečeti 1593 Václava, 1663 Adamova a 1462 Lidmily ovdovělé z Vlkanova. (Vypsal Kolář z arch. DZ III, 23, VII 1 a arch. min. vnitra.)

z Čestic vladyky měli na modrém štítě stříbrného kapra, přikryvadla a klénot týmž způsobem. (Obraz v kostele sv. Jiljí v Milevsku. Paprocký o st. pan. 396 M. tab. 131.) Jako klénot jej měli 1387 Přeč a 1387 Jan, farář na pečetech, Štěpán l. 1413 úplný erb a kapra hlavou dolů, Mikuláš Příšek 1449—1461 téhož kapra hlavou do levého kouta, (1457 do pravého). Přeč 1466—1484 úplný erb s hlavou dolů. Téhož erbu Hodějovští. Obraz erbu H. XI tab.)

z Čestína kostela viz I, 60.

z Čičova Petr (1416—1428) měl na štítě čtyři pruhy na příč, nad helmem půl kola posázeného pěti péry. Jan (1421), potomek jeho, má tři pruhy a půl kola bez ozdob. Barev erbu Čičovcův z Čičova neznáme. (Téhož erbu z Čejkov, Vlčkovic, Čimelic, Rakovic. Obraz viz H. XIII. tab.)

z Čihoště (u Ledče n. S.) Hanek (1347, 1357), Ctibor (1347) měli tři zuby k pravému rohu a Hanek, Pešek a Milič (1362) k levému rohu ostřím svým obrácené.

z Čihovic Štěpán Chvojice (1362, Želiv) má nad helmou bránu (šraňk). Stejného rodu z Zalešan, Malešova, Hodkova.

Čichalovci z Čichalova měli na modrém štítě muří nohu zlaté barvy, přikryvadla a klénot týmž způsobem. (Jak. sb.) Na pečeti Herše z Čichalova (1396) vyhlíží znamení to jako u Malesických z Poutnova, jen že je ostřím dolů obráceno. Petr odtudž (1429, v Třeboni) má úplný erb, totiž na štítě muří nohu a za klénot vysoký klobouk s kytou. Hanuš (1455),

Purkart a Oldřich (1502) mají pečeti tak, jak je erb poprvé popsán. Téhož erbu z Vahanče.

z Čichalova Hereš (1393, 1395 Třeb.) má štít na příč polovičný.

z Čichtic vладыky mají za klénot kruh a v témž kruhu kříž o třech ramenech stojící na půlměsíci, jehož rohy dolů obrácené postaveny jsou jeden za kruh a jeden před něj. Tak pečetili 1422—1432 Jan Stebňák a 1466 též Jan. Soudíc z příbuzenství k nim Mikuláše z Husi, byl tento téhož erbu.

z Čijevic viz *z Čivic*.

z Čimě Nosákovci dostali erb od krále Vladislava. (Viz seznam majestátů v I. svazku.)

z Čimelic týž erb jako vl. *z Rakovic*.

z Činova (Čenova) Vácslav Vlček (1476—1487) měl na štítě vlka stojícího s přední nohou k vykročení pozdviženou, nad helmou křídlo.

z Činova (Činov) Dorota měla na štítě ptáka. Tak pečeti Eliška vdova po Bartošovi z Tachova (1495, arch. kapit.).

Činovští z Činova měli volskou hlavu. Tak na pečeti Vácslavově (1530, Kutná hora).

z Čisté Chotibor má l. 1357 štít zhora polovičný, ale léta 1405 má Chotibor odtudž štít, po jehož vrchu jde pruh a nad helmou rohy. Jinak v H. XIII. tab.

z Čivic (na Plzensku) Habart (1302) má nad helmou pouhou kytu (bibl. Praž.).

z Čivic (na Plz.) erbu orlice viz I, 5.

z Čivic (na Plz.) erbu korbela I, 47.

z Čivic (na Chrudimsku) erbu hrábě I, 9.

ze Čkyň Boztěch (1422) měl za klénot dvě koule, po obou stranách kytý na helmě připevněné, postavené. (Arch. губ.)

ze Člupku erbu hlavy I 38.

Čotrové rod Pražský, měli půl koně, jako Malovci (pečeť 1385 v bibl. Praž.).

ze Čtířina Jan odjinud *z Kasalic* (1466 arch. Olešnický) měl na štítě kartasa a nad helmou palečné kolo, jako Košíkové z Lomnice a z Rožďalovic.

ze Čtířina Havel (1400) měl na štítě tři kluky vedle sebe paličkami k vrchu, nad helmou kytu a přes ní kluk paličkou k pravé obrácený.

z Daliměřic (bol.) vладыky (později *Fryckové z D.*) měli erb složený z kozí hlavy a orlice. Na pečetích *Jana Dmychla z Chlumku* a *Jeniše z Daliměřic* jinak *z Odic* (1387, arch. Novohradský) spatřuje se toliko klénot kozí hlava. *Vaněk z Odic* má na štítě orlici a nad helmou půl kozla (1452, arch. Vratislav.) ač jen málo před tím (1447) měl týž erb, ale s kozí hlavou (Kroměříž). Týž erb jako k r. 1452 nachází se také na zámku Smečanském. (Vyobr. v Hradech VIII 133.) *Mikuláš Fryček z D.* (1480 Ml. Boleslav) má štít polovičný s orlicí ve vrchním poli a nad helmou půl kozla. Potomek